

POVEȘTI
impertinente și apocrife

ANDREI CORNEA (n. 1952). Licență în istoria și teoria artei la Academia de Arte Frumoase (1976). Licență în filologie clasică la Universitatea din București (1980). Doctorat în filologie clasică la Universitatea din București (1994). Muzeograf la Muzeul Național de Artă (1976–1987). Cercetător la Institutul de Istorie a Artei (1987–1990), apoi la Institutul de Studii Orientale „Sergiu Al-George” (1990–2006). În prezent, profesor la Universitatea din București, Facultatea de Litere.

SCRIERI: *De la portulan la vederea turistică* (Sport-Turism, 1977); *Primitivii picturii românești moderne* (Meridiane, 1980); *Forme artistice și mentalități culturale în epoca romano-bizantină* (Meridiane, 1984); *Scieri și oralitate în cultura antică* (Cartea Românească, 1988); *Penumbra* (Cartea Românească, 1991); *Platon. Filozofie și cenzură* (Humanitas, 1995); *Mașina de fabricat fantasmе* (Clavis, 1995); *Turnirul khazar* (Nemira, 1997; reed. Polirom, 2003); *Cuvintelnic fără frontiere* (Polirom, 2002); *De la Școala din Atena la Școala de la Păltiniș* (Humanitas, 2004); *Când Socrate nu are dreptate* (Humanitas, 2005; traducere în limba franceză, *Lorsque Socrate a tort*, Presses de l'Université du Laval, 2009); *Noul, o veche poveste* (Humanitas, 2008); *O istorie a neființei în filozofia greacă* (Humanitas, în curs de publicare).

TRADUCERI: Platon (*Republica, Philebos*), Aristotel (*Metafizica*) și Plotin (*Opere*, 3 vol.). Pregătește prima ediție critică (traducere, studiu și note) a *Legilor* lui Platon.

ANDREI CORNEA

POVEȘTI
impertinente și apocrife

HUMANITAS

BUCUREȘTI

Redactor: Lidia Bodea
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
DTP: Emilia Ionașcu, Carmen Petrescu

Tipărit la „Pro Editură și Tipografie“

© HUMANITAS, 2009

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CORNEA, ANDREI

Povești impertinente și apocrife / Andrei Cornea. –
București: Humanitas, 2009
ISBN 978-973-50-2577-9
821.135.1-32

Editura Humanitas
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi Carte prin poștă: tel./fax 021/311 23 30
C.P.C.E. – CP 14, București
e-mail: cpp@humanitas.ro
www.libhumanitas.ro

Faust: Bun, ești cine, deci?

Mefisto: O parte din acea putere

Ce veșnic răul vrea și veșnic binele produce.

Faust: Enigma asta ce să-nsemne oare?

GOETHE, *Faust*, I

Felurile poveștilor

Aflăm, citindu-l pe Platon, că pentru spus povești există trei momente privilegiate ale zilei. În chip firesc atunci, felul poveștilor ține și de momentele povestitului, și acestea sunt trei la număr.

Sunt mai întâi poveștile amiezii – ca în dialogul *Phaidros* – șoptite de muzele ieșite din minți și însoțite de cântatul greierilor miezului de vară. Ele ne îmbie să dezmoțim aripile ostenite ale iubirii pentru frumos și bine și să încercăm să zburăm din nou spre lumea de sus pe care, poate, n-am uitat-o de tot.

Apoi sunt poveștile miezului de noapte, ca în *Republica*: mai curând politice acestea, constând în planuri mărețe, articulate în detaliu, uneori nebunești, inspirate de Lună și de duhurile zănatice ale nopții. Să le ascultăm cu atenție și ceva tremur.

Și vin, în fine, poveștile asfințitului, ale faptului serii, așa cum vedem petrecându-se în *Phaidon*: la apusul soarelui, Socrate, condamnat pe nedrept de atenieni, trebuie să bea cucuta și să moară. Iar până atunci, el spune povești despre nemurirea sufletului discipolilor strânși roată în jurul lui, discipoli care nu-și pot stăpâni lacrimile, ei, și nu el, sortitul morții

iminent. Se spun aceste povești, prin urmare, pentru a-l împăca și a-l mângâia pe „copilul din noi”, care plânge la căderea serii, pe copilul din noi căruia îi e frică de întuneric...

Acestea sunt toate felurile de povești, după momentul zilei când se cuvine să fie rostite. Pe unele dintre acestea am de gând să ți le spun...

POVEȘTI
impertinente și apocrife

Singurătate

Când, trezindu-se dis-de-dimineată după un somn greu, deschise ochii, nu mai văzu pe nimeni alături. Știuse că așa va fi, dar sperase o clipă contrariul. Era de fapt un lucru firesc să nu fie nimeni, de vreme ce el însuși hotărâse cândva că nimeni nu-i putea sta alături. Acum se gândea că, poate, greșise. Avu-sese prea multă trufie! Oftă. Îi era nespus de urât: tare ar fi vrut acum să vorbească cu cineva, cu oricine. Privi cu atenție în dreapta, în stânga, înainte, înapoi – nici un suflet. Privi în jos – departe – era prea departe ca să vadă ceva distinct, și, chiar de ar fi văzut, la ce bun! Măcar un animal, o pisică, un iepure – poate ceva cu blană prin care să-și petreacă degetele – de le-ar fi avut pe aproape! Dar le alungase pe toate, pisică, iepure, șobolan, șarpe (mai ales) și așa mai departe, atunci, demult, când se înfuriase pe nerozii ăia doi despuiți care îl sfida-seră – alungase toate sufletele din preajma-i suflând foc și pară de mânie, iar acum... Chiar și cu un păianjen s-ar fi mulțumit acum! „Îmi pierd mințile, își zise, ce să fac cu un păianjen?” „Să mă uit cum

își țese pânza, să-i dau musculițe în plasă, să-i vorbesc... Poate ne împrietenim...”

Se ridică pe cât era de mare și începu să pășească înaintea și înapoi, ca într-o celulă. Se gândi o clipă să-și privească chipul în oglindă. Râse sec: ce oglindă l-ar putea încăpea? Și ce fel de chip să vadă? „Trebuie să găsesc pe cineva cu care să stau de vorbă, m-am săturat să-mi rumeg gândurile fără interlocutori”, își spune. „Aici eu decid. Să vină cineva ca să mă uit în ochii lui!”, porunci vocea-i de tunet. „Acum!”, insistă cu glas mai moale. Dar știa că nimeni nu l-ar putea privi față către față; tot el însuși, pe vremuri, orânduise lucrurile în acest fel și se și grozăvise cu asta. „Să vină slujitorii!” Slujitorii? Avusesse cândva, dar îi concediase socotindu-i nedemni de el. Ce nevoie avea de ei? Soață? Cât se mâniase când auzise că unii îl socoteau însurat! Fusesse mândru de burlăcia lui. „Smintiții!” Smintiți, da, dar, dacă i-ar fi ascultat, azi ar fi avut o mângâiere sau măcar ar fi fost cine să-l suduie, cum fac nevestele! Copii – feciori, fete? Unul singur, pretins al lui... Dar oare chiar era al lui? Oricum, cândva îl lăsase (sau „pusese”, zic unii) să fie ucis... Cum să-l cheme acum alături?

Atunci, poate, să-l cheme pe *intrigantul ăla*, pe dușmanul cu limba ascuțită? Chiar și cu el ar sta acum la bârfe, mai ales că era isteț și bun de gură, nemernicul! Fie, s-ar certa, ar răcni unul la altul ca surzii, poate ar mai pune pariu pe sufletul cuiva, dar măcar n-ar mai îndura tăcerea asta chinuitoare!

Ei, dar nu-l lovide, nu-l repezise în jos de-a dura, nu-l aruncase el însuși din casa lui cea mare jos, în plină beznă? Nu-l oprise să-i mai calce grădina? Închise iarăși ochii plictisit, scârbit, exasperat, nădăjduind totuși mereu să audă venind de undeva un țipăt, o vorbă, o șoaptă, un murmur... Tăcere. N-auzea nimic în preajmă. Nu simțea nici o suflare alături. N-avea pe nimeni. N-avea pereche. Era singur – *Unul singur.*

Facerea, cu bile albe și negre

Acuma, așa cum foarte bine știe tot omul, în ziua întâi a făcut Domnul-Dumnezeu lumina. (*Îi dăm o bilă albă.*) N-a uitat și de noapte. (*Are o bilă neagră că tot nu i se vede culoarea!*)

În ziua a doua, Dumnezeu a despărțit pământul și cerul, spre nefericirea celor care, neconsolați de atunci, au rămas cu capul în nori. (*Bilă neagră.*)

În ziua a treia, se făcură salata, castraveții, varza albă și cea roșie, ceapa (*bilă albă*), canabisul (*bilă neagră*), macul (*bilă neagră*), tutunul (*bilă neagră*), ardeiul iute (*bilă albă sau neagră – depinde de gustul consumatorului*).

În ziua a patra, făcu Dumnezeu Soarele, Luna și stelele. (*Multe-multe bile negre-albe, după momentul zilei în care ne aflăm.*)

În ziua a cincea, luară naștere peștii (*bilă albă*) și „peștii“ (*bilă neagră*).

Ziua a șasea – o vineri – fu foarte încărcată din pricina relei planificări precedente: mai întâi făcu Dumnezeu dobitoacele, apoi îi produse pe dobitoci și, în fine, trecu la facerea oamenilor, pe când deja se întuneca. Cum nici timp de reflectat nu prea mai

rămăsese, nici stofă de confecționat și alte furnituri nu se mai găseau în stocurile din Cer, deoarece Domnul lucrase fără economie la făpturile precedente (vezi Elefantul, Behemot, Leviatanul și alți mătăhăloși), majoritatea indivizilor creați atunci se pomeniră fără destulă stofă de oameni și cu tot felul de defecte majore în țesutul lor sufletesc: ba le lipsea o mânecă morală, ba o minijupă etică se dovedea prea scurtă, ba nu se mai găsea fermoar pentru șlițul ticăloșiiilor, ba se împuținase căptușeala curajului, ba gulerul le fusese croit strâmb la caracter. (*Bile negre câte vreți.*) În fine, pe când tocmai se aprindea prima stea, Dumnezeu fu nevoit să-și isprăvească pripit opera, mai apucând totuși să aducă pe lume neamul neisprăviților. (*Bilă neagră.*)

Începu ziua a șaptea – Sabatul: Domnul-Dumnezeu intră în timpul său liber legal și, cu mulțumire, se duse să facă campanie electorală pentru el însuși și îngerașii lui personali, model imitat de atunci încoace de mai mulți politicieni pe care-i cunoaștem și iubim. (*Bilă neagră.*) Luă un afiș mare-mare cât lumea și scrise deslușit pe el, ca să vadă și să creadă tot cetățeanul Universului: „Toate sunt foarte bune.“ (*Bilă neagră.*) La urmă, își binecuvântă regimul ce cu onoare instituisese. (*Bilă neagră.*) Apoi, slavă Lui însuși, nu mai făcu nimic. (*Bilă albă, mare de tot!*)

Cuprins

Felurile poveștilor	7
---------------------------	---

POVEȘTI IMPERTINENTE ȘI APOCRIFE

Singurătate	11
Facerea, cu bile albe și negre	15
Greierile și furnica	17
Cearta	21
Epilog la <i>Cartea lui Iov</i>	23
Conformism	27
Invidia	29
Firele de praf (I)	31
Firele de praf (II)	35
Adevărul despre Narcis	39
Intrigantul	41
Pacea universală	45
Fericirea	49
Acvariul	53
Minunea	57
Pantofii	61
Neascultare	63
Reciclarea Șeherezadei	65

În țara figurilor	69
Redacția	73
Vârsta de aur	77
Melita	81
Istorie paralelă	85
Schimbul	89
Revoluție în Cer	91
Crocodilii	97
Doi frați	99
Trei întrebări	103
Adevărul istoric	105
Interviul	109
Tăcerea lui Iona	113
Educară	117
Peștele și Ramura	125
Afară	129
Schimbare de plan	133
Un regim democratic	141
Iertarea	145
O nouă aventură a lui Don Quichote	147
Fiul mereu rătăcitor	151
Facerea și Contra-facerea	155
Judecata	157
Rostul vieții	161
Lupul și Câinele	165
Motanul încălțat (versiune revizuită)	169
O alegere înțeleaptă	175
Istorie biblică contrafactuală (vezi <i>Facerea</i> , 25–27)	179
Oedip și Sfinxul	185
Propuneri de reforme	187

Cele trei fântâni	189
Rătușca cea urâtă	191
Cuvânt de pietricică	193
Magazia cu iubiri	195

SUPLIMENT

Rostul vieții (variantă)	199
Darurile	203